دو اثر

از

دو شاعر

برِیسن

در یک وقایه

سپیده

حبیب الله رفیع

و

پائیز حنیفی

جیبزی

۱۳۴٦

AFGHANISTAN CENTRE AT KABUL UNIVERSITY
3 ACKU 00032768 3

احمد شاه «وحدت»
Ahmad Shah WAHDAT
Mobile: 0700252588
E-mail: ahmedshahwahdat2@yahoo.com

اهدا

این اثر را به نسبت حلول
سال ۱۳۴۶ به دهاقین
ارجمند و توانای
کشور و کارگران
نیرومند اهدا مینمائیم .

«پ، ح-ح، ر»

یک سخن از دو دهن

یو بریښ په دوو ژبو نو کښې

مشترک اثر

سپیده ، بریښ

دوه اثره، د دوو شاعرانو، په یوه وقایه کښې

د

پائیز حنیفی ـ او ـ حبیب الله رفیع

دری ـ او ـ پښتو

۱۳۴۶

ACKU

خوشبري

دافغانستان سوسیال دیموکرات جریان سږکال «دافغان ملت» په لوی نامه په خپل کار پیل وکړ او داد و هم اثر دی چه د کتاب په بڼه کښې ګرانو لوستونکو ته وړاندې کېږی، لومړی اثر د «علاج فقر» کتاب ؤ چې یوه پیاوړی پوه زلمی م۰، ای یوسف «فرند» لیکلی ؤ او د «افغان ملت» د ادارې له خوا چاپ او خپور شو.

تردی وروسته یو بل تاریخی او ادبی اثر هم وړاندې کېږی چه هغه د «سیستان یا ساکستانا» ترعنوان لاندی لیکل شوی دی.

دغه اثر چه اوس ستاسو لاس ته درځی د دوو زلمیو ملی شاعرانو ښاغلو حبیب الله رفیع او پاییز حنیفی شعرونه دی چه د خپل محیط او ژوند واقعی انعکاس یی ښودلی دی.

زموږ شعرا او ادبا یې چې د ملی دردونو ښکاروندوی وی څو د هغه د علاج له پاره یو حرکت په موږ کښې پیدا شی، را تلونکی نسل هم زموږ له حاله خبر شی او زموږ د واقعی ژوند څرګند وځکی. موږ به نه یو مګر دغه تاریخی سند و نه به له موږ څخه پاتې وی.

ددی مجموعې دغه دواړه شاعران له خپل محیطه متأثر شوی او د خپل ژوند رسامان دی را تلونکی افغانان به له هغه څخه زموږ په حال خبرشی. داددی تاسی یی هم یوه پلاوګوری هیله ده چه تاسو خپل د زړه دردونه پکښی ومومندلای شی!

«دافغان ملت مسئول مدیر»

ق، حداد

سخن من

خوانندهٔ عزیز و ارجمند !

شعر شناسان و سخن سنجان پیرامون شعر و نظم وهمچنان دراطراف انگیزه ، تاثیر، کیفیت و جذبهٔ آن زیاد حرف زده و بعضی نظریاتی ابراز واز خود باقی مانده اند. امامن بحث خود را ازجهان دیگرشعر آغاز ودرب دیگری رادربوستان این هنرستان بروی ذوقمندان محترمیکه چشم و دیدهٔ براین اوراق سیاه شده از دردهای ملی میکشایند، میکشایم و گلهائی را که ازهنرستان شعرم چیده ام دسته دسته تقدیم شان مینمایم .

این درب یا این روزنه دراین بوستان و یا بعبارهٔ دیگری دریچهٔ این هنرستان سخن، بسوی دنیای مردمی وجهان عواطف بشری وهمنوعی باز میشود. رایحه و بوی گلهای این گلستان بهر مشامی گوارا نبوده موافق وساز گار نمی افتد، بلکه بعضی مشامهای ناسزاوار از شمیدن این غنچه های بویای باغ دل و این گلها وشقایق که در شاخسار حقایق بار آمده اند مختل منضجر وخشک میگردد . زیرا این فرشتگان پاک طینت وپاکیزه سرشت، تنها و تنها دردامن پاک دلان روشن نهاد

وبا وجدان آویخته و بزانوی نیکو گهران جا میکند.

چه گلبرگهای این باغ همواره چهره با اشک گرم شاعر در سرد بهای روزگار شسته و جراحت ها از مژگان جفا کیش خارهای مؤذی وهرزهٔ اجتماع بر رخسارهای نازک ولطیف خود برداشته است ولی زینت هنرستان طبع را برهم نزده بل بااعجاز خاصی همواره بررونق آن افزوده رفته اند. یعنی همیشه درآن بهار بوده ولی درنظر تاریک دلان و تنگ نظران خزان نموده ومهرگان جلوه کرده است.

آری گلشن طبع، طبع هنرآفرین و هنر دردآگین خزانی ندارد. بلکه بهارش بهارتر وگلزارش زیباتر شدنیست!

تااینجا آنچه گفتم چنین خلاصه اش میکنم که آنچه مرادرشعرامروززودتر جذب میکندو بیشتر خوش میآید اولتر پهلوی عواطف، سوز، رموز عمومی ودرد آن است وبس. چه اصلا موجد اساسی واصلی شعر هم همین سوز ودرد است که الهام شاعر میشود منتها بااین فرق که درگذشته ها این سوز وسازها درخلال راز ونیاز های تصوف، عشق وشکست ونا امیدی های آن جستجو شده وبکار رفته است ولی امروز ایجاب میکنند تا این سوز ودردها در نابسامانی های محیط وافراداز نظرافتادهٔ اجتماع واحساسات اجتماعی بروز نموده و سراغ شود، حتی بکار برود. تا اقلا انگیزهٔ خوش و کیف موافقی ازآن بخوانندهٔ آن دست داده بتواند.

ناله‌هائیکه ازخامهٔ حسرت زای نگارنده سرزده واشکی که از دیدهٔ روزگارم دراین برگهای کاغذ چکیده و بشما تقدیم میگردد از خلال همان‌سوز ودردها وازحنجرهٔ همان عقده های ناکشوده واز گلوی همان نفسها ی از یأس گره خورده و اخیراً از ورای همان دردهای مشترك اجتماعی برآمده است که بیشتر ازآنها تذکر دادم.

این ناله‌ها باهمه نارسائیها در تاریکترین دماغها ره برده ودرسخت ترین دلها جا کردنی و گوشها ی کری را وا کردنیست !!

این ناله‌ها را‌عجاز آن باداشتن بسی درد و سوزها مسکن دردهای مشترك ما وتسلی بخش نا امید یها ست واگر هیچ نباشد بازهم ورقی برای تاریخ میتواند باشد.

در مورد نوع اشعار بهمین گفته‌ها اکتفاء نموده در بارهٔ این اثر گفتنی ذمه‌خودرا بعرض میرسانم وآن اینکه :

ازدیریست وقتی به بوستان شعرم پا میگزاردم ودر خیابان ها ی پهناور وعریض آن قدم‌زده به گلچینی می پرداختم ، گل‌سرخ وقرمز گونی را از گلبن‌می ربودم وآنرا‌شمیده شمیده پیش میرفتم شخص دیگری را نیزاز آنطرف‌خیابانهای‌شعر‌در بوستان ادب بطرف‌خود درحرکت وپیش آمدن می یافتم او نیز غالباً گلهای زردی را از شاخه‌اش‌جدا کرده بگریبان میزد؛ روزی بمن نزدیك شده گلش‌را بمن دادو گلم‌را‌درعوض گرفت ، دریافتم که او نیزشاعر است و بسراغ دختر شعر آواره میگردد ، سپس گل ها ی سرخ وزرد را پهلوی‌هم قرارداده گفت:

«رفیق ! ببین جلوهٔ رعنائی وزیبائی خوبی در همین دو گل است».

یعنی همواره اشعار سوزناک، مفید و پر معنی دوستم جناب مولانا حبیب‌الله «رفیع» را در جراید ومجلات کشور پیوسته مطالعه کرده واز فحوای آن محظوظ ومستفید میشدم تا اینکه روزی نظر به جناب محترم «رفیع» صاحب چنین قایم گشت که اثری را من واوشان مشتمل از اشعار پښتو ودری از اشعار خودها بوجود آورده نشر کنیم، مخلص هم با تحسس وارادت نظر به نیك وصایب شاعر گرا نمایه و باد رد پښتوی کشور دوستم «رفیع» صاحب را پذیرفته ودست با قدام شدم.

اینك یك اثر خودرا که «سپیده» نام گذارده بودم بضم اثر بشاغلی «رفیع» صاحب که «بریښ» نامش داده در یك وقایه خدمت خوانندگان گرامی وتسکین ذوق ذ وقمندان چنین اشعار بحیث یك تحفه معنوی ویك دیوان مملو از همدردی و ابراز عواطف وبالاخره منحیث نماینده وحدت کلیه افراد و نژادهای مختلف ملت نجیب افغانستان ونمونهٔ مؤدت دری وپښتو تقدیم میکنم.

درپایان یکبار دیگر نظریهٔ قیمتدار وعالی دوستم بشاغلی «رفیع» صاحب‌را که مبنی بر نشر این اثر مشترک ابراز فرموده اند به تحسس یاد آور شده بعرض حرمت می پردازم.

عبدالرؤف «پائیز حنیفی»
کابل ۲۹ - ۷ - ۱۳۴۵

سرلیك

ظلمونه، دیکتاتورۍ، اجتماعي بې عدالتۍ، بې رحمۍ، ارتجاع، خیانتونه او نورې بې نظمۍ داټول سره یوځای شول، په زړه یې یرغل وروړ، کوم وخت چې د زړه له تريو تارونو سره په تماس شول نو یو «برېښ» تري جوړ شو، زړه یې په کوګل کښې په ټوپکو، ټوپو، لالهانداو بې قراره کړ، چې په نتیجه کښې دا «برېښ» د ځړیکو، کړیکو، آهونو او فریادونو په څېره له خولې څخه راووت د فضا په لور روان شو، هلته دوړ یځو له تريو ـ تريو پړ نو سره ونښت او د «آسمان برېښ» تر ـ ي وزېږېد چې د تالندې په ملتیا د ظلم په کښت د بدلې او روړ غواړي او هم دلته په محکمه کښې د بسر ـ ښـ ـهـ ـد لی زړه دسرو ـ سرو وینو ځاځکی داو ښکو په څېره کښې طوفاني کېږي او د ظلم د ریښو له بېخه ایستلو هڅه لري؛ دا «اسماني برېښ» او د «زړونو برېښ» چې سره یوځای شي او بریښنی نو خلك راوېښېږي د ظلم، استبداد، دیکتاتورۍ، فیوډالیزم او امپریالیزم په مقابل کښې راولاړېږي او «د تورو برېښ» منځ ته راځي، او همدا ځای دی چې د حق او باطل،

ظلم او عدل جګړه شروع کېږي او په دې ډګر کښې د «تورو د برېښ» سره د «لمر برېښ» هم یو ځای کېږي او یو داسې برېښ منځ ته راځي چې سترګې برېښوي او د لیدلو توان یې نه شي درلود لای، خو هوله لیرې داسې برېښي چې که خدای کول حق په باطل او عدل په ظلم غالبېدونکی دی، ځکه چې «د ظلم جام نسکور» او «لکل مبطل محق» دی او هم د تاریخ په ټولو دورو کښې حق په باطل زورور شوی او د فرعون خدایي د موسی (ع) له خوا ړنګه شنګه او ګډه وډه شوې ده.

✿ ✿ ✿

داسمان برېښ: اسمان چې و برېښي نو یا د رحمت باران
ترې ورېږي او یا د قهر ږلی.
د تورو برېښ: د تورو په برېښ هم که له یوې خوا
د متجاوز او ظالم وینې بهېږي خو له
بلې خوا د حق د پاکې لارې د شهیدانو وینې هم بهوي.
دزړه برېښ: دزړه د برېښ په اثر «د زړه وینې»
د سترګو نه د اوښکو په څېر راوزي
او د بار خو ګانو په لار په ګرېوان راڅڅېږي.
د شعر برېښ: د یو ر تنیو برېښو نو ځا ځکه چې سره ځای شي نو د شعر ملغلرې وزېږوي او ددې ملغلرو نه یو برېښېدونکی او رنګین غوندې لړ جوړ شي چې ورته «د شعر برېښ» ویلای شو.

✱ ✫ ✱

د یتیم اوښکې، د مظلوم آهونه، د بېوزلي فریادونه، د بزګر تنها ډې لاسونه، د خټګر چاودې پښې، د کارګر

ACKU

شپه او ورځ محا نکښی، او په مقابل کښې د ظالم ظلم، د فیوډالانو مالکانه روش، د ملکانو او خانانو فرعونی دماغونه، د امپریالستانو او استعمارگرانو استبدادی حرکات او نورې راز ـ راز بې عدلی او بې قانونی زما په زړه یوه بې ساری اغیزه کوی، چې د دې اغیزی نه د راولاړ شویو احساساتو مخه نه عقل، نه سیاست، نه ډار او نه ویره نیولا شی، همدا ده چې دا اغیزې او احساسات مې له زړه، فکر او دماغ مخه د شعر په صورت د کاغذ او قلم په قید کښې راځی، نو ځکه زه خپلو شعرونو ته کله «سکروټې» او کله «بربښ» نوم ږدم، کله یې «د زړه وینې» او کله یې «د امید گلونه» بولم او کله یې د «تېر یادونه» او «ملی دردونه» په نامه یادوم.

هو! دا ټول زما د غمونو تسکین کوونکی او د دردونو نمایندگان دی نو له دی کبله له خپلو اشعارو سره زیاته علاقه لرم، که له شعری لحاظه ښه وی او که بد خو ما ته ښه ښکاری، ځکه زما مال او زما د درد درونه بار را ته سپکوی نو دا دی له «سکروټو» مخه وروسته مې «د ملی دردونو» بله برخه د «بربښ» په نامه ستاسو حضور ته وړاندې کوم، زه باور لرم چې زما دا دردونه د هیواد د ټولو وگړو له دردونو سره مشترک او علاقه ورسره لری ښایی یوازې په یوه محدوده طبقه ـ چې شمیر یې په سلو کښې دری هم نه دی ـ بد ولگی او د دوی له شخصی منافعو او استبدادی نظریاتو سره ټکر وخوری خو زه د حق په پلوه کښې له چا مخه ویره او ډار نه لرم.

✿ ✿ ✿

ګرانو لوستونکو ته به معلومه وي چې څه وخت مخکښې مې د خپلو دردونو یوه کوچنۍ مجموعه د «سکروټې» په نامه خپره کړه، هغه وخت چې ما د نوموړې مجموعې د چاپولو اقدام کاوه نو خپل خواږه او دردانه ملګري حساس زلمي او بادرده شاعر ښاغلي محترم «پاییز حنیفي» ته مې خپل د زړه راز ووایه هغوی نه یوازې دا چې زما د دې کار ستاینه یې وکړه، په خپله یې هم ملګري راسره وکړه او د خپلو ملي دردونو یوه مجموعه یې د «نفحه» په نامه چاپ ته تیاره کړه همغه وو چې له «سکروټې» څخه څو شپې وروسته «نفحه» هم له چاپه راووته.

بیا ما دوی ته د زړه یو بل راز هم ښکاره کړ او ورته ومې ویل: څرنګه چې زما او ستا سوافکار او دردونه مشترک دي نو که یو مشترک اثر هم خپور کړو څنګه به وي؟ دوی په ډېره علاقه او مینه وویل پرې لیکو به چې: «یک سخن از دو دهن» زه هم خوښ شوم او همغه وو چې دواړو په کار لاس پورې کړ او په ډېر کم وخت کښې دا مجموعه تیاره شوه زه په پای کښې له خپل دې خواږه او دردانه ملګري څخه د زړه له کومې شکریه کوم او کوروداني ورته وایم.

حبیب الله رفیع
۴۵/۸/۲ کابل

فریاد کارگران

ما کارگرو درکف دست آبله داریم
ما ازستم کـار روایان گله داریم
نقشی قدمی در ره این قافله داریم
از قافله سالار ولی فاصله داریم

در نقش وطن گرچه چو فرهادز مانیم
ما کارگرانیم !!

تولید کـند نیروی ما ثروت سرشار
با عرضهٔ بس امتعه امروز به بـازار
ما را رسد ازصدتمنی ازچه دو دینار؟!
افتد گرش جملگی درجیب «کلانکار» (۱)

ما وسیلهٔ آسایش این «ماستر انیم»!
ما کارگرانیم!!

ما جان بفشانیم اگـر در پس ماشین
یا روزوشب استیم بپا چون بت چوبین
یا عمر خود آریم دراین صحنه بپـایین
با مزد قلیلی شود آن ارزش وتخمین !!

چون شمع فروزان به بزم دگرانیم!
ما کارگرانیم!!!

همواره کشد پنجهٔ مارنج جراحت
داریم به خشکیده گیاه بیش شباهت
کز سلی طوفان بشود خم با طاعت؛
تا چند شود همچو بما ظلم و قباحت؟!

تا چند فقط نوکر یکپارهٔ نانیم؟!
ماکارگرانیم!!

چون «ماستران» راحت و آرام نداریم
آسودگی چون گردش ایام نداریم
از عشرت امروز کمی کام نداریم
گر صبح بود خوردنی ای شام نداریم

بل فاقه و بیمار سوی کار روانیم!
ماکارگرانیم!!

ارجی نبود پیکر رنجیدهٔ ما را
نشناسد از آن پرسش و تیمار و دوا را
دارد مگر آن «دیو» چو این ارج و بها را؛
خارج رود ار سرفه کند بین تو خدا را!!!

ماکمتر از آن عاطل و غدار زمانیم
ماکارگرانیم!!

کابل ۴۵/۷/۱۱

دغریب اختر

ټول اولاد یې لوڅ لغړ دی
نې څپلۍ نه یې پوښاک شته
وږی، تږی، غم ځپلی
نه په کور کښې یې خوراک شته
هیو سی له پښو لو لی
کله توان یې نور د ژواک شته

لوڅې پښې سر تور یې سر دی
دغریب نو څه اختر دی؛

✿

پرې انبار دی د هر غمونه
زړه یې ډک له ارمانو دی
نه یې خوب، نه یې آرام شته
لاندې کړی اندېښنو دی
ورځ په ورځ یې حال بدیږی
ژوند یې کله د کتو دی

چې یې حال یوم البتر دی
دغریب نو څه اختر دی؛

ما شومان يې ور ته ژاړي
څيښې غواړي پو ښنا کو نه
د ا يغرو ز ا مـن و ښځي
آ خر دوی هم لری ز ړو نه
هم په ز ړو کښې ارزو گا نې
هم په ژو ند کښې هو سو نه

بو ټ يې غوڅ په دوی څکر دی
د غريب نو څه ا ختر د ی؟

✿ ✿ ✿

که خودی خلك خو ر ا کو نه
خوخوراك ددہ حسرت دی
خلك خو ښی خند ا هوس کړی
د ده برخه بد حا لت د ی
د خو ښيو لا يق نه د ی
سرا سر يې تو ر قسمت دی

ای «ر فيعه ا» پر ې محشر د ی
د غر يب نو څه ا ختر د ی؟
کا بل ۱۱/ ۱/ ٤٥

بسراغ عاطفه

اندران باغیکه نخلش بی ثمر باشد بلی
قوت مرد باغبان خون جگر باشد بلی

از فضای این بلد نگذشته مرغ عاطفه
شاید از خون ریزی اینان خبر باشد بلی

نیست در این توده بی درد چون قلب رقیق
وضع دلها زان درینجا کور و کر باشد بلی

مردم با ناموس باید اینزمان آواره بود
خود فروشان در قصب چون مستقر باشد بلی

مردم صاحب کرامت از نظر افتاده اند
خوش لباس سفله هرجا معتبر باشد بلی

خوی اینان است همچون ماهی خورد و کلان
کز پی صید و شکار یکدگر باشد بلی

محرم راز اندآنانیکه در فرق و تمیز
اکثراً در نیک و بد کمتر ز خر باشد بلی

بازوی رستم مثال اکنون همه زیر سر است
قبضهٔ شمشیر دست موکمر باشد بلی

شرح درد دفتر دلها دراز است و طویل
قصه ی زان اندرین جا مختصر باشد بلی

کاش یک چندی حنیفی دیگری هم مثل تو
از پی نشر حقیقت پرده در باشد بلی

ACKU

محکوم وایی

چه واك یې وي د بل، صورت که ښکلی وي څه به یې کړم
چې عزم وي پردی، که هرخوا تلمل وي څه به یې کړم؟
که څه هم خوله زما وي خوځي نه شم پرې و یلی
د نورو په مفاد یې چې و یل وي څه به یې کړم؟
که څه هم مال زما او زر زما او سر زما وي
خو ګټه او مفاد د بل چې وي څه به یې کړم؟

چې بند مې حرکات وي، یم بېزار له دې ژوندونه
که څه هم نه وي ښپو کښې مې کړې او ځنځیرونه

✿ ✿

چې محکمه وي زما، تخم زما او کښت زما وي
او به وي زما، هم یې په لاس پرورښت زما وي
سا تل، هم یې داوړل، هم یې ریبل زما په لاس وي
درمند ځای وي زما، هم یې په لاس پاکښت زما وي
لیکن دانه د بل، و اښه د بل، ګټه د بل وي
مطلب د بې زما، زحمت زما او زبښت زما وي
چې صرف مې شي د ژوند ثمر او ژوند د بل له پاره
دې هسې ژوند ته اچوم طلاق د تل له پاره

له خپل واکه او آزاد ژوندانه محروم به وم ترڅو؟
وی ژوند به مې د بل په واك محکوم به وم ترڅو؟
مدام چې ظلم لمان مې په حقو قو با ندې بلوسی
چې خپل حق نه شم غوښتی دا مظلوم به وم تر څو؟
چې تل نوم د اسیرا و د محکوم اخیستل شی ما ته
له دې شرم نه و یلې لکه موم به وم تر څو؟

هوا هوا رفیمه از ه خود اذلت نه شم منلی
مرګ منه دی لیکن ژوند د اسارت نه شم منلی
کابل ۷/۶/۴۳

ACKU

ای موتر سرکاری

ای موترشش منتره ای باکش ها لیشان
ای آلهٔ هردسته ای باز یچهٔ طفلان
از دست نو آموزان هر روز شوی و یران
از بس که دوانندت هر نا شده موتر ران
که تا بدر حمام گه از بی ترکاری!
ای موترسرکاری!!!
گه بچهٔ با دارت دارد جلوت در دست
گه دختر بدخویش گه خانم آن بدمست
جمپ تو نه بردارند در راه بلندو پست
زان بشکنندت شاپت از شدت خیز و جست
از تانکی سوراخت پترول بود جاری!
ای موترسرکاری!!!
از بسکه خوری هر روز در هر درو هر دیوار
گاهی بپرد بوزت گاهی شوی افگار
گاهی شوی بی بینی گه بی لب و گه بیمار
گاهی زنی سرملاق چون بگسلدت افسار
نعش تو ببینم بار فردا بسرلاری!
ای موترسرکاری!!!

در حمل عروس نو جسم تو شود گلپوش
اموات بود همچون همواره ترا بردوش
ای قاطر بی گردن ای یابوگک بی گوش!
آخور خر حمالی یا خرطهٔ بالا پوش!؟
گاهی زچه چپانی گاهی دگر عماری؛(۱)
ای موتر سرکاری!

شش سال بود عمرت گر روش چو آئینه
ده بار روی چون لعل صد بار دگر شینه
هم قرغه وهم پغمان در هر شبی آدینه
گردی بجوانی پیر هم کهنه و پر پینه
چون باتو شود رفتار باشیوهٔ خرکاری
ای موتر سرکاری!!

گه چونه بری قرغه گه خشت سمنت پغمان
گه کلهٔ خوبان را تفریح بری خنجان
گاهی سوی استالف در نیمه شبی چالان
کین آمد ورفتت را هرگز نبود پایان
یکدم نشوی بیکار از شاقه و بیگاری
ای موتر سرکاری!!!

مکتب بری و آری هرروزه تو طفلان را
زان بعد بری حمام همواره بی بی جان را
آغات بدست آرد باتو دل خویشان را
میبینی زمستانها صد بار تو لغمان را

---

(۱) عماری تابوت یا کجاوه ئیکه مرده رازوی آن بگور برند.

دانم نه تو از شخصی یار سمیتی داری!

ای موتر سر کاری!

ای نشهٔ رفتار ت بهتر ز شراب ناب

آید ز خرام تو در چشم سواری خواب

رفتار روان بخشت مد هوشی کند ایجاب

زین بیش نباید گفت درباب تو از آداب

کین غبن شده اینجا همچون مرض ساری

ای موتر سر کاری!

کابل ۱-۸-۱۳۴۵

عیاش

دا ښاغلی کږ قلم او مشکل تراش دی
نن کار نه کوي سبا ته یې تلاش دی
د غریب په وینو اخلي شرابونه

د پردو خلکو ناموس یې استفراش دی
تل بې حیا یه استهلاک کړي د اسعارو
د وطن غمه یې نشته د هر عیاش دی
پس له وخته یې که کسب را نه پوښتې
بس نو یاده کمسایي او یا فلاش دی
د وطن د آبادۍ او پېشرفت لار کښې
«نه خمڅه دی، نه کاسه دی او نه آش دی»
د دردمندو په دردونو خبر نه شو

لا تر یې غوږنې غوڅوي بوخت یې په لاش
زړه یې نه سوځي، زړه سوی یې نشته زړه کښې
په دې خپل عمل راضي، خوښ او بشاش دی

«کوږه باره نه رسي منزل ته» اې «رفیقه!»
که اول وي که آخر وي سر یې پاش دی

٤٥/٧/١٣

نه‌غواړو

دوروړ«خپلګان»راته «اختر» ښکاریږي
بوازې «ځان» له پاره «ښه» غواړو!
دده د «بدی ورځې» غم نه کوو
«ښه ورځ» هیڅکله ورته نه غواړو!
په «خپله خیټه» مو «ایمان» راوړی
د خپلې ګیډې «مړېده» غواړو!

«کار شکنی» کوو «کارونه» نه کړو
کله د «ملک ابادېده» غواړو؟
خلک د «نن» کار لا «پرون» خلاصوي
موږ یې «سبا» ته پرېښودو غواړو!
چې د «نن کار» موږ ځالو «سبا» ته
دا «پرمختګ»، «پېشرفت» په څه غواړو»؟
مځکې لرو، «غله» د بل نه راوړو
«په څه بې خورو چې یې په خوله غواړو»؟
په خوله خو تل د «وطن» چیغې وهو
بیا خرڅول یې په «پیسه» غواړو!
«وحدت» مو نشته دی «اخلاص» نه لرو
رفیقه! هر څه «په خپل زړه» غواړو؟

٤٥/٧/٧

عزم من

بعد ازین کالای میهن را ببر خواهم نمود
آرزوی مود را از سر بدر خواهم نمود
انس با اموال موجود وطن خواهم گرفت
از تجمل دوستی صرف نظر خواهم نمود
فیشن بیحد نخواهم کرد دیگر حسب مود
جای آن دیگر بسی قدر از هنر خواهم نمود
چشم ظاهر بین نبینم در طریق التباس
از طریق مردمی جلب نظر خواهم نمود
شیک پوشی را ازین پس ترک خواهم گفت و بس
با تأنی چارۀ این درد سر خواهم نمود
از معاش پیشکی دیگر نمیسازم لباس
نفرتی دیگر ز همچون شأن و فر خواهم نمود
شخصیت را از لباس نو ندارد حرمتی
جستجوی معنویت در بشر خواهم نمود
عاشق پیراهن «برلن» نخواهم شد دگر
بهر خود پیراهن از رخت دگر خواهم نمود
دیدۀ حسرت نخواهم دوخت سوی هردکان
من بساط زندگی را مختصر خواهم نمود
بعد ازین خود را بجامه کی کنم آراسته
بل به خلق نیک خود را مشتهر خواهم نمود

ACKU

طعنه‌ئی بی‌ذوقی‌ام هرروز یاران گر زنند

من دو گوش‌خویش‌راد یوار و در خواهم نمود

کور کورانه‌همی تقلید از کس کی کنم

از بدوخوب‌عمل‌خود را خبر خواهم نمود

نفس‌سرکش گر زنو ماند بنای این هوس

شهر دل را از غضب‌زیرو زبر خواهم نمود

ریش نگذارم چو بیخ طرب در دور زنخ

پیروی آری نه‌من ازهر لدر خواهم نمود

بی صلاح عقل گامی بر ندارم من به پیش

گرخرد یارم شود هر سوسفر خواهم نمود

درمعنی‌ی گر نبیند دیدهٔ دنیا پرست

در سرشک خود سراغ این گهر خواهم نمود

گر سری سر پیچی گیرد باز از عزمم هوس

از خصومت آرزو را دربدر خواهم نمود

مرغ آمال‌وطن‌افتاده گر بی‌دست و پا !!

درهوایش خویشتن را مشت‌پرخواهم نمود !

آتش دل گرشود صدبار از اشکم خموش

من بآهی باز آنرا شعله ور خواهم نمود

بی وفا افتاده یاران گرحنیفی با وطن

درغم تنهایی خودرا خونجگر خواهم نمود

کابل ۱۳۴۵/۶/۲۸

احمد شاه «وحدت»
Ahmad Shah WAHDAT
Mobile: 0700252598
E-mail: ahmadshahwahdat2@yahoo.com

څوکۍ

هم وقار، هم یې عزت دی په څوکۍ کښې
هم یې زور، هم یې قوت دی په څوکۍ کښې

که شرف، حیا یې ولاړه شي، پروا نشته
دده واړه شرافت دی په څوکۍ کښې

چاپلوسي او غوړه مالي یې ساتندوی دی
ورته تل دده حاجت دی په څوکۍ کښې

دآمر په مخکښې ښکته، پورته کیږي
که هر څومره ناست او چت دی په څوکۍ کښې

د څوکۍ لار کښې که هر څو مال مصرف کړي
نغد تیار بېرته دولت دی په څوکۍ کښې

څکه بلته «نالایق» او «ناپوه» وایي
دده ګټلې لیاقت دی په څوکۍ کښې

که څوکۍ کړي تر ینه لیرې سوچ ... دی
خو څښتن د شخصیت دی په څوکۍ کښې

غیرت نه ور څخې دورور په بده ورځ یې
باپلولي بې غیرت دی په څوکۍ کښې

اې «رفیعه!» علم او پوهه یې مه پوښته
دده واړه علمیت دی په څوکۍ کښې

کابل ۱۶/۶/۴۵

ACKU

ګوره !

بوخل زما د سوی زړه، سوی داغونه ګوره !
په ما پراته دا دغمونو انبار و نه ګوره !
مغروره ته کوه خوښی او خوشالی همېشه
زما په برخه ده ژړا او فریادونه ګوره !
ته د مظلوم له وینو ځان ته دې شراب جوړوه
زما په مخ باندې داوښکو بهیرونه ګوره !
لوږو ځپلو، د ننګو ماڼیو کښې ژوندون کوه ته
په هره شپه د سینما ښکلې فلمونه ګوره !
شراب، کباب دې وي درته، ځښه په مزه-مزه یې
تفریح له پاره استالف او پغمانو ته ګوره !
بربنډ ده ما بربنډ ده چې په خپل ځان باندې وژاړمه
زه بې وېږ ګورم، ته نڅاوې او رقصونه ګوره !
زه «رفیع» جوړ خوښی ته نه یم غم دی برخه زما
ته خوشالي ګوره، خوښی ګوره، سیلونه ګوره !

کابل ۴۵/۵/۲۷

ACKU

مرادیوانه گویند

مرا آنان که راشی اند وخائن
مرا آنان که‌زانی اند و غابن

مرا آنان که با تاراج مردم ؛
به‌آهن پوش کاخی اند ساکن

مرا بیچاره‌ئی بی خانه گویند
مرا دیوانه گویند !!!

مرا آنان که وجدانی ندارند
وفا و عهد و پیمانی ندارند

ولی دارند کاخ و موتر و پول
بجز آلوده دامانی ندارند !!

سخن های مرا افسانه گویند !!
مرا دیوانه گویند !!!

مرا آنان که غرق عیش‌ونوشند
زخود کامی همیشه در خروشند

زدرد مردمی افتاده غافل
زپول جیب مردم شیک پوشند

جهان گردی سری‌جانانه گویند
مرا دیوانه گویند !!!

مرا آنان که بی علم و کمالند
زصد دانا ولی آسوده حالند!!
بوند آدم ولی از آدمیت
بری وغره برمال ومنالند!!!
ادب را خرمن بی دانه گویند!
مرا دیوانه گویند!!!
کنم چون از خیانتها مذمت
شوم در حلقهٔ دزدان ملامت
بگویندم بشرم ای بی بضاعت!
غریبان را کجا باشد کرامت؟!
کرم را پول و مال وخانه گویند
مرا دیوانه گویند!!!
بیالم گر بفقری باشرافت
کنم نفرت زعیش پر کثافت
زنندم طعنه ئی بی دست و پایی
بنام ژنده پوشی بی نظافت!!
بمعنی طعنه ها مستانه گویند!
مرا دیوانه گویند!!!
نمایم گوستایش از صداقت
چو ناپاکان ندارند آن لیاقت
کنند از عقده برحرفم تمسخر
بگویندم مگو حرف حماقت!!
تفکر را بپازولانه گویند!!
مرا دیوانه گویند!!!

چو گویم پاك نفسان رامقامیست
خوشا نفسی که ما نندغلامیست
غلام نفس بودن بی شعوریست
شدن‌عاشق به «ماده» کارخامیست
چنین مفکوره را طفلانه گویند
مرا دیوانه گویند!!!
گروهی بد سرشت وخود فروشان
بدزدی‌اند آنانیکه کوشان!
به کهنه کرتی ام مستانه خندند
طفیلیها ز جمع شیك پوشان!
مرا بدذوق، نامردانه گویند!!
مرا دیوانه گویند!!!
مرا آنان که فرزندان نازند
خداوندان کبر و حرص و آزند
ز راز زندگی خوانند غافل
ولی خود غافل از رمز نیازند
جهان‌ارزد بیك پیمانه، گویند!!
مرادیوانه گویند!!!
ولی من همچوخواهم بود حازم
بجای خود چو نخل صبرقایم
به بی برگ‌ونوایی ساخت خواهم
به پاکی زیست خواهم لیك دایم
گرم بازازخرد بیگانه گویند!!
مرا دیوانه گویند!!!

اگر دیوانه باشم یا که هوشیار؛
نسازم منت دو نان بخود بار؛
مرا از دولت دنیا همین بس؛
که بخشیده خدایم طبع سرشار
نه آن مرغم که صید دانه گویند!!
مرا دیوانه گویند!!!

بود بالا مقام خاکساری
به گردون میرسد گرد فراری
«حنیفی»، خواهی گرسیر فلک سای
ز برگ و بار بی حد باش عاری
خضوع را خصلت شاها نه گویند!
بلی شاها نه گویند!!

ACKU

ابتکاري شعر:

دیوال ته

که بل څه کړې هغه وکړه، خوښه-ښه او بد- بد بوله
حق باطل- باطل حق نه کړې، اې لیکوال صاحبه ګوره!

حقایق چې به هر شان وي، په همغه شان یې څېړه
چې ملي خیانت ونه کړې، څېړنوال صاحبه ګوره!

هېوادوال دي بې سواده، ته د دوی په مصرف «پوه» شوې
خپله پوهه ترې صرف نه کړې، پوهنوال صاحبه ګوره!

خلک (خو) ځان ته رشوت اخلي، ته قاضي ته رشوت اخلې
د ږیرې ځایه استعمال شوې، خپروال صاحبه ګوره!؟

د اولس په اختلاف کښې، تا ته لویه خوشالي ده
څو دوه لوریه رشوت واخلې، اولسوال صاحبه ګوره!؟

چرس خانې خو دې کړې بندې، د اشراب ولې آزاد دي
شراب ام الخبائث دي، چغلوال صاحبه ګوره!؟

له خپل ښاره خبر نه یې، خود سري او بې سري ده
ټول نرخونه پورته ولاړل، اې ښاروال صاحبه ګوره!؟

دوالي له جرمه تېر شوې، د رئیس لحاظ دې وکړ
تا کاتب په رشوت ګیر کړ، څارنوال صاحبه ګوره!؟

لر پښتون په انتظار دی ستا وعدې یې ښې په زړه دي
خو ته ورو-ورو لاس ترې اخلې، میوندوال صاحبه ګوره!؟

د «رفیع» په دې خبر و، که ځان کوږ کړې دې «والانو»
نو بس تا ته مې خطاب دی، اې دېوال صاحبه ګوره!

کابل ۴۵/۵/۲۶

دزدمعنوی

دزدمادی گردو صد سال ازپی شبخون بود
نورحق روزی رهش گیردا گرجیحون بود
گر زند صدبار هم مشتی بتا ریکی ولی
عاقبت در پای او زو لانهٔ قانون بود
خواستن باید پناه از شر دزد معنوی
کزپی تاراج گنج شعر یا مضمون بود
بهتر ازو جدا ن نبا شد پلهٔ عدلی د گر
تا مکافات چنین دزدان درآن موزون بود
حق انسانی طلب منما حنیفی زین گروه ؛
کین فرق درزندگی از مردمی مدیون بود!!

کابل ۱۳۴۱/۷/۳۰

PROPERTY OF ACKU 32768

دادب غله

ما ليدلی دی راز ـ راز عجب، عجب غله
دما لو او د پیسو هم دذ هب غله

څوك دغلاوی قهرمان ؛ هر رنګه غلا کړی
عینې وی دغې وندی اود جلب غله

څوك کړی فخر په نسب خپله جا هل وی
بعضې وی لا د پر دیو د نسب غله

نې وی علم، نه نسب چې ځان پرې لوړ کړی
هغوی وی د خپل مرام اود مطلب غله

رنګه په رنګه غلاوې پیښیږی په نړی کښې
عینې وی د بند ګانو، څوك د رب غله

ځان ادیب کړی په پردی مضمون «رفیعه!»
تر دې ډو لو نه ډیر بد دی داد ب غله

کا بل ۱۰/۶/۴۱

چیرته ځی؟

لګیا بری کارخانې دې داوسلې چې چېرته ځي؟
پوه نه یم د ټینګو نو سلسلې چې چېرته ځي؟
بشر کړی خونریزی ته تمایل وحشت زیاتیږي
د نوی مدنیت دا قافلې چې چېرته ځي؟
اثر یې نه ښکاریږي په دې ښودنګو بنګلو کښې
د خلکو د آهونو زلزلې چې چېرته ځي؟
ترسره خو هیڅ نه شوې خو په خاورو کښې هم نشته
ددوی دا امیدونه او هیلې چې چېرته ځي؟
له ښاره څخه ځي خو په عوامو نه خبر یږي
زمونږ د کاردارانو دا ګیلې چې چېرته ځي؟
«پغمان» او «زرنګار» نه تیمورشاه تر قبره راغلې
کورونه یې خراب کړل دامیلې چې چېرته ځي؟
خبر یږي اخبارونه خو اثر په هیڅ نه کړي
داځ کې له دردونو مقالې چې چېرته ځي؟
«رفیعه!» حیرانیږم هیڅ درک یې موندی نه شم
سپېڅلي احساسات اوو لولې چې چېرته ځي؟
کابل ۱۳/۷/۴۵

هوس ناصواب

تخم هوس کشته اند تا که در این مرز و بوم
زان هوس ناصواب زان هوس سخت شوم
کرده تعیش عروج بیش ز حد لزوم ؛
فقر بیاورده است همچو بقدرت هجوم

جیب تهی با هوس گو که چه ها میکنند؟!
فتنه بپا میکنند !

پیر وجوان مرد وزن شایق مود جدید
گشته همی روز و شب جمله سیاه و سپید
چند اسیر غناست چند بود نا امید
عاطفه از حرص و آز سخت شده ناپدید

هر که به همنوع خویش جور و جفا میکنند!!
ریب وریا میکنند!!

مفلس و دارا شده هر دو تجمل پرست
خورده در این رزم پوچ عزت نفسی شکست
بهر تجاوز بود هر طرفی بند و بست
داده درین ره کسان آبروی خود ز دست

دست خود از خون دل هر که حنا میکنند!!
ننگ بجا میکنند!!!

ACKU

مردمی و مکرمت‌هرد و شده صید پول
معجزه‌ای سکه را کرده تمامی قبول
کیست که از حکم آن سهل بورزد نکول
کیست که بی آن دمی سخت نباشد ملول ؟!
کم بود، از ما ذیت آنکه ابا میکنند!!
شرم و حیا میکنند!

هر که بود بهر خویش چونکه سراپا هوس
نیست کسی تا کشد بهر کسی یک نفس
گشته بآزادگان کشور ما چون قفس
شهد حیات است چون رفته بکام مگس
تلخی از آن کام ما ز همچو دغا میکنند
ز همچو دغا میکنند!

کابل-۱۱-۵-۱۳۴۵

هلته او دلته

هلته :

هلته دصاحب په مخ کښې اېښې ډک جامونه دي
عيش دی، خوشالي ده، دشرابو ګېلاسونه دي

پېغلې دي، نڅا ده، عشقبازۍ او ساتېرې نورې
سرهم دي سازونه او زړه وړونکي اوازونه دي

لوړ اپارتمان په نوي مود باندې جوړ شوی دی
ټول دي مهيا پکښې دعيش چې څه څيزونه دي

تود يې جوارني دي، رفيقان يې را بللي دي
رنګارنګ مېوې، هم بې حسابه خوراکونه دي

دا يې يوه وړه وکې نمونه ده چې مې وښوده
ډېر يې تر سلهاؤ، ترزرهاؤ نور کارونه دي

دلته:

دلته دغريب زړه جونګړه سوړ نغری ښکاري
وږي يې په شپو، وزګړو پراته ټول اولادونه دي

نه لري جامې او نه بړستن او نه لمڅی لري
لوڅ دي هم لغړ، يېلې يې پښې سرتورسرونه دي

پروت يې رنځوران دي بې دوا او بې طبيبه ټول
ساز نشته دي سوز دي دزګېرويو اوازونه دي

نه شي کېدای دلته چې به زه يې درته وشمېرم
مل يې په زرهاؤ بدبختۍ، فلاکتونه دي

ډېر افراط، تفريط دی ای رفيقه زه نو څه وکړم
بس زما له لاسه خو پوره دا څو شعرونه دي

٤٥/١/٢٨ کابل

زیر سقف دیگران

زیر سقف آن گرامی خانه‌ای
چشم بگشودم بدنیا آمدم

مهرگان بود و شجر بی برگ و بار
با خزان یك رنگ و یکجا آمدم

✿✿✿

سرد بود آغوش مامم بس ز یأس
همچو روی تخته سنگی در شتا

من غنوده اندران آغوش سرد
اشك گرم افشانده میکردم نوا

✿✿✿

یك برادر داشت مامم بی پسر
کو بسی مشتاق یك فرزند بود

چون شنید از من که زادم گل پسر
الفتش با مادرم ده چند بود

✿ ✿ ✿

او مرا از او بفرزندی گرفت
گشتم از آغوش مامم خود جدا

من ز دنیا غافل و کودك ولیك
بود آگه از دل مامم خدا

ACKU

زان بآغوش دگر مایل شدم
ازمشامم بوی مادررفت زود
تا زپرورگشتم اما بینوا
بی کسی بر بینوائی ام فزود

✿ ✿ ✿

چندسالی چون گلی بیرون‌زباغ
درنمو بودم ولی بی بوورنگ
یك زبی برگ‌ونوائی خونجگر
دیگرازخانه بدوشی سینه تنگ

✿ ✿ ✿

ازپی ایشان بیامد چون اجل
جان شیرین‌هردو کردندش نثار
عاقبت دروادی آوارگی
من بماندم در نبرد روزگار

✿ ✿ ✿

همچنان درزیر سقف دیگران
چشم خواهم بست‌روزی‌زین‌جهان
این‌روان عاریت خواهم سپرد
همچنان پاکیزه بهرآسمان!!!

✿ ✿ ✿

کابل: ۱۳۴۵/۷/۱۵

کراره کراري

زیات له حده، تظاهر، ریاکاري شوه
په هر څه کښې غولول او ټګماري شوه

قانون جوړ شو، حکومت زموږ په لاس شو
آوازه د تحول هر لور جاري شوه؟

آزادي، دیموکراسي د خپل لاس کار شو
ویل یې ورکه نور بېخي دیکتاتوري شوه!

انتخاب د وکیلانو هم آزاد ؤ
بده داچې پکښې ځای ساخته کاري شوه

په رشوت، په دسیسو، په لاس وهلو
ور ترلاسه د ملت ذمه واري شوه

په نامه خو اولسي جرګه شوه جوړه
حقیقت کښې ملي نه وه سرکاري شوه

کوم کسان چې په ریښتیني غمخواران وو
د هغو پکښې کمي او کمزوري شوه

بې عمله وعدې ډېرې ـ ډېرې وشوې
خو هو دهېره هره یوه په بې قدري شوه

نه شو د درد چا دوانې غور وشو
په هر کار کښې بې سري او بې غوري شوه

ACKU

ترقي او پرمختګ تري مرور شو
بس په برخه د ملت خواره خواري شوه

لوږه، فقر غریبي یې دامنګیر دی
او هم ملت یې بې اسري او ناچاري شوه

شاړې مځکې روغې نه شوې، جوړې نه شوې
لا په جوړو مځکو جوړه سل لاري شوه

محض نوم دی د عمل ذکر خالي دی
های او هوی ولاړو کراره کراري شوه

یو په سل شول خاینان په خپل خیانت کښې
اې رفیعه! اوس یې جوړه کارداري شوه

کابل ٤٥/٥/١٩

زړه‌سلا

دا زړه مې راته وايي چې صحرا ته پناه يوسه!
له خلکو نه ګوښه شه، يو ځې خلا ته پناه يوسه!

چې رنګ په رنګ ظلمونه، ستمونه پکښې کيږي
له دا رنګه ودانۍ ګډې ګوډ يا ته پناه يوسه!

چې ته ويني په سترګو لېوه خويه انسانان نور
د غرونو ځناورو او بلا ته پناه يوسه!

خنداوې د لباس کوي ياران دي بې اخلاصه
خندا کښې مزه نشته بس ژړا ته پناه يوسه!

تور شوی يم له خلکو سپينـندلی نه شم چا ته
رضا په قضا وسپاره قضا ته پناه يوسه!

«رفيعه!» څه چې ځو نو راو سپېدلی دلته نه شم
راځه درومه په بېړه يو ځې بېديا ته پناه يوسه!

٤٨/ ١/١٤

ای قصر گادری

ای نوبنا عمارت زیبای گادری!
ای عرش بس بلند تو تخت سکندری!

ای سقف کانکریتی تو از چکک بری
ای سر بآسمان زده ایوان اختری!

گو راست گو که پایهٔ وجدان کیستی
ای قصر گادری!!

ای سر بآسمان زده قصر ستاره سای
از استخوان که بتو دادند دست و پای

کینجا چو شاخ کبر بایستادی خود نمای
با رنگ لاله گون و قد و بست خوشنمای

رنگین چنین بگو که ز شریان کیستی؟!
ای قصر آذری!!!

از پول جیب کیست بگو سیخ و گادرت؟!
گو از کجا خریده بشد پوند و دالرت؟!

وین شیشه های پهن که داری تو در برت؟!
از مزد شصت کیست فروزان سرو برت؟

گو راست گوز خشکه لب نان کیستی؟!
ای کاخ مرمری!!!

باشی ز بیز بانی تو چون ساکت و خموش
از من شنو که از چه رسیدی بچند پوش؛

آری ز خون بیوه و ایتام ژنده پوش!!
یك یك بود بمالکت آن غدر و غبن روش

دانی کنون که لکهٔ دامان کیستی؟!
ای رشك مشتری !!!

چندی بجیب مالکت اندر بزی سیم وزر
باشد بقای غبن ولی آخرش هدر

بر پیکرت چو آه یتیمان کند اثر،
زان زلزله بخاك تو یکسان شوی دگر!

ویران سپس چو قلب پریشان کیستی؟!
تو با نگون سری !!!

کابل: ۱۳۴۵/۵/۱۷

ACKU

خاطره

شراب

شیک ځوانان سره راټول مجلس برابر شو
ساز شو سر؛ او از شروع شو په محضر شو
موږ په موږ چا مې اغوستې ټول مدرن وو
بحث د علم او د فضل او هنر شو
یو ناڅاپه د شرا بو بوتل را غلل
هر یو ځک هو له دې بحثه لاس په سر شو
د شرابو بوتل مات پیا لې شوې ډکې
هر هر یو په شراب څښلو با ندې سر شو
د مجلس پښو انی نظم، در نښت ورک شو
خر مستی شوه، بد مستی شوه، انډو خرشو
علم هیر، فضل هنر د چا یاد نه وو
یو په لر شو بل په بر بل په بېر شو
عقل و تمیز، ځای یې پر یښود بهیمیت ته
لوډ ګی شوه، شوډ ګی شوه، شور او شر شو
مجلس ختم په بد خوند شو حیوا نیت ؤ
هم هر یو ته پکښې پېښ د مرګ خطر هو
د افسوس او تأ ثر ځا ی د ی «رفیقه!»
چې زموږ په خلکو دا رنګ مقرر شو

۴۵/۵/۲۲ کابل

رښتیا

رښتیا رښتیا به وایم چې ما څه لیدلي دي
ما د پر رښتیا لیدلي چې دروغ ختلي دي

په خوله به وېل رښتیا یم خو عمل به یې دروغ و
په خلکو یې دروغ هم په رښتیا منلي دي

په نوم یې د رښتیا د پردو هر څه واله ده د خپل ځان کړل
په دام کښې د رښتیا یې د پر مارغان نیولي دي

رښتینې وخت چې راځي د رښتیا او حقیقت
اوس تښتي دي بېخي له دې صحنې وتلي دي

رښتیا نشته ـ هیڅوک په رښتیا غم د هیواد نه خوري
بس قول بـه شخصي ګټه او مفاد کښې تللي

«رفیعه» رښتیا وایه له رښتیا نه مه تېرېږه
رښتیا به دې په کار شي رښتیا د پرسا تلي دي

۴۵/۱/۳ کابل

دنیاپرستان

غره می‌بینم لئیمان را بدنیای سپنج
خورده چون زلفی یکان بر درب ماوای سپنج

روزشان باشد همه تدبیر بهر اخذ و جر
شب بجای خواب اندر فکر و سودای سپنج

در پی تحصیل علم دین نباشد کس دریغ
بل کند اکثر ز بر ارشاد و انشای سپنج

اهل دل در پرتو این شمع یغما کی روند
پای، عاقل کی نهد در نقش هر پای سپنج

ره مده در دل حنیفی آرزوهای سخیف
زانکه میمیرد کرامت از هوسهای سپنج

۳۸/۹/۲۶

ACKU

نوی شعر په زاړه قالب کښې :

الغیاث

د صاحب له غروره وفشه الغیاث!
تل غورمبېږي لکه پشه الغیاث!
د دماغ لوړ خولیا قت بې زښته ټیټ دی
کړکړی له عقله تشه الغیاث!
شیك مودرن اروپایي لباس په ځانه
بوټ یې برېښي له پالشه الغیاث!
چې مدام د خپل شخصي مفاد کوشش کړي
له دې هڅې او کوششه الغیاث!
د وطن د آبادۍ فکر یې نشته
بې د (خپل) نفس له خواهشه الغیاث!
د هیواد په غم ځپلیو نه خبرېږي
بوه یې نه دی له نالشه الغیاث!
چې خپل غم خوري د بل غم ورسره نشته
تورې خاورې یې په خوله شه الغیاث!
په خوله لافې د وفا او صدق کاندي
ډك یې زړه له غل او غشه الغیاث!
اې «رفیعه!» که هر څو ځان ته مغرور دی
نه ارزېږي په وربشه الغیاث

۴۵/۶/۲۱ کابل

از کجا کردی بگو؟

ایکه از راه تقلب تاجر کشور شدی
کردی چندی دست و پا تا صاحب موتر شدی
زود بعداً آشنا با دزدی دالر شدی
گرچه بودی خشک و لاغر فربه و پرپر شدی

گر نه چور و احتکاری برملا کردی بگو؟
از کجا کردی بگو؟؟؟

گه نمودی انحصار و گه بکردی احتکار
گه خجل بودی ز کارت گه نمودی افتخار
گه به نیرنگ صداقت که بنام اعتبار
در صدی صد نفع کردی ای لئیم نابکار

گر نه رویت را دراین ره سنگ پا کردی بگو؟
از کجا کردی بگو؟؟؟
ای که بودی چند روزی آمر احصائیه
کردی رو یکبار یکدم جلب قرون ماضیه
رفتی بهر کسب رشوت از وظیفه حاشیه
خوردی رشوت های وافر کردی رویت راسیه
گر نه آن کردی چسان قصری بپا کردی بگو؟
از کجا کردی بگو؟؟؟

ACKU

قصر آهن پوشت ای خائن ز خیرات دغاست
آنهمه از پول و مال بیوه و کور و گداست

زانکه وضع اقتصاد روز پیشت یاد ماست
داغ نحس پنجهٔ تو در گلوی ما بجاست

از تجاوز گر نه کسب این غنا کردی بگو؟
از کجا کردی بگو؟؟؟

میکند تولید ثروت باز وی آهنگری
میکشد رنج کثافت کهنه دوز و مستری

میشود افگار دست و پای دهقان هر گری
میکنی امضاء تو یک مکتوب آنهم سرسری!!

گر نه از راه تملق ارتقا کردی بگو؟
از کجا کردی بگو؟؟؟

با همه جور و خیانت کبر و استغنا کنی!
بر سر حمال و کاسب هیبت بیجا کنی

یک زمینه بهر تاراجی کسان پیدا کنی
چشم خود در دیدن حق کور و نابینا کنی

کی بروی حق تو روزی دیده وا کردی بگو؟
از کجا کردی بگو؟؟!

ای نهنگ ماهی خورک تا بکی استی فضول
این صعود قوس ظلمت گشته نزدیک نزول

تکیه کن چندی دگر هم ای دنی بر پشت پول!
عاقبت گردی حقیر و مجرم و پست و خجول

تا ابد گر تو نه گو فکر بقا کردی بگو؟
از کجا کردی بگو؟؟!

کابل: ۷ جوزا ۱۳۴۵

ACKU

د غریب حال

چې له حاله د غریب نه وي خبر هېڅ
ورته مه وایه بشر نه دی بشر هېڅ!

چې خوږ نه شي په درد منو، غمځپلو
ورته مه وایه ځیګر نه دی ځیګر هېڅ!

چې د بل کره وي غم او دی ښادي کړي
په تعریف د انسان نه دی برابر هېڅ!

که نور ټول خلك حریر او دیبا پوش وي
چې غریب پکښې بربنډ وي دا اختر هېڅ!

پکښې نه لري چې ځای عالي فکر ونه
تش کدودي ورته و نه وایې سر هېڅ!

کوم شاعر چې د ټولنې غمخور نه وي
که په شعر ډك دفتر کړي هر دفتر هېڅ!

چې مدام د جامعې په خیر ږغیږي
د «رفیع» ویل به نه وي بې اثر هېڅ!

کابل ۴۰/۹/۷

تیزرانی وویرانی

دوش از یك جاده بودم جانب منزل روان
غرقه درسودای نفع و سود وانعام و زیان
نا گهان آواز دهشت ناك آمد از قفا
سرعقب برده نگاه کردم سرك تا انتها
موتری دیدم شده از جاده آنسو منحرف
بعدی یك ملاق گشته از دوش هم منصرف
چون نفس بگرفته ای افتیده آنسو جا بجا
کرده یك پهلو به عمق جوی خشکی اتکا
اندران نقط تجمع کرد بس مردم بزود
آه حسرت میکشیدی هرکسی از دل چودود
عاقبت دیدم جوانی میتپید در خون وخاك
دل بحال زار آن زیبا پسر گردید چاك
دیدم آمد امبولانس وهم ترافیکان رسید
پیکرمجروح را سوی شفاخانه کشید
چون ترافیکك موظف رشتهٔ پرسش گرفت
سخت اندام دریور را سپس لرزش گرفت
لیکك مجروح جوان درعرض رهجان داده بود
سطح موتر را زخون آب فراوان داده بود
گفت شوفر من ندارم اندرین با بت قصور
زانکه نافرمانی کرده ازجلوا ینجاظهور !!
گرچنین باشد درایور تیزران و باالهوس
صد جوان از پا درآید هرزمانی پیش و پس !!!

۱۲-سرطان ۱۳٤۲

ACKU

د خندا څپه :

لرې ګرځه

له درو غو له حیلو نه لرې ګرځه !
له فریبو او له چلو نه لرې ګرځه !
په روژه کښې بېرا او بارور باندې زیاتوی
د سیلو له پلو رنځو نه لرې ګرځه !
او که نه جیب به دې لوټ جامې دې څیرې
له خوراک د دې کلچو نه لرې ګرځه !
غونډی نه دی یوه صحنه د بزکشی ده
دا د سپین زر له غونډو نه لرې ګرځه !
سر تر پایه به کښې شي په چیکړو
د زاړه ښار له کوڅو نه لرې ګرځه !
اچول در یګمې وعده وکړه ښاروالی
د ښاروالی له کارو نه لرې ګرځه !
بیا یې مړې خاورې کړې کوڅه په کوڅو کښې
په دې خاوره کښې له تلو نه لرې ګرځه !
دا یې څه کوې پاخه سړك ته راشه
د سړك له کپرکو نه لرې ګرځه !
خصوصاً بسا یسکلان پکښې ما تېږی
د سایکل له سوریدو نه لرې ګرځه !

نور يې څه کوي سرو نه پرې ماتېږي
سرکاري سکرو، لرګو نه لري ګرځه !

د پسه په نوم د مېږې غوښه درکېږي
د قصاب له قسمونه لري ګرځه !

داختر شپې دي رالنډې هر څه ګران شول
د اختر نو يو جامونه لري ګرځه !

داختر شپو کښې بې ځايه تاوانې شي
له ناوړه رواجونه لري ګرځه !

د کتان ، د مرينې خبرې مه کېږه
له نيلون او له پاچونه لري ګرځه !

د هيواد رختونه اخله چې ارزان دي
د خارج ټولو رختونه لري ګرځه !

ابتکار دی په ژوندون کښې راپيدا کړه
له تقليد او له پېښونه لري ګرځه !

يو دانه دې ډېر دردونه لرم زړه کښې
له بې ځايه مصرفونه لري ګرځه !

که دخلکو خوابدی نه کړې «رفيعه !»
قرار کښېنه له شعرونه لري ګرځه !

٤٤/١١/٤ کابل

ACKU

وطن

ای وطن ای جای بود و باش ما
ای وطن گهوارهٔ خوش باش ما
ای وطن ای مهر تو پاداش ما

عشق تو شعار ماست ای وطن وطن
عز تو وقار ماست ای وطن وطن

ای جوانان آستین را بر زنید
نقش میهن را کمی خوشتر زنید
گام در این ملك پهناور زنید

خاك تو مزار ماست ای وطن وطن
عشق تو شعار ماست ای وطن وطن

یکدل و یك عزم یك قوت شویم
مرد و زن پابند یك وحدت شویم
جسم مردم داری و همت شویم

این سخن قرار ماست ای وطن وطن
عشق تو شعار ماست ای وطن وطن

کابل : ۱۷-۱-٤٤

رنګین ګلونه

پسرلی دی زلمی شوی، واړه دښتې، واړه غرونه
څوکیدلې دی له مچکی - هره خوا رنګین ګلونه

هم په بڼ هم په بیدیا کښې، هم په باغ هم په صحرا کښې
د ګلانو خوشبویی ده، د بلبلو اوازونه

معطره هم فضا ده، معنبره هره خواده
د سهار روږمه چلیږی، تازه کیږی دماغونه

د شبنم کاروان را درومی له آسمانه د ګل لورته
د ملکو لورته وړی تري - خوشبویی، ښکلی عطرونه

د آبشار غږ شو راپورته - د زرګانو غاړې اورم
تازه کیږي وچې څانګې، ژوندي کیږي مړاوی زړونه

د ګلزار او سیلونه کیږی - د ګلانو تماشې دی
د چمن په غولی کاندې - زلمی نجونې مجلسونه

نوی ژوند دی نوی کال دی - نوی ورځ، نوی هوس دی
نوې - نوی دی سازونه - نوی - نوی دی جامونه

وخت د عیش او د طرب دی - خوشالی به هره خواده
دارو ان له هرې خوادی - د خوښیو کاروانونه

عیش پرست کوی عیشونه - می پرست ڇ کې پیالې څښی
د «رفیع» په زړه کښې پټ دی، ڇیر دردونه - ڇیر پرېښونه

٤٥/١/١

راز معرفت

بر کویت ای که فاقه فتاده هزار شیخ
وز عشق تو گرفته بخود اعتبار شیخ

شاید به بزم پرتو عالم فروز تو
جان بسپرد ز نور تجلی هزار شیخ

ما درخیالت ایکه ز دیوانگان شدیم
در پرتوت چسان نگرفته شرار شیخ

بیش از تمام عمر چو پر ارج وصل تست
دارد کمال خجلت از این انتظار شیخ

تنها بیا در روز بوصلت چه کس رسد
آنجا که داری عاشق شب زنده دار شیخ

بی ارزش است تحفه ترا از عبادتی
آنگه که جان همیکندت چون نثار شیخ

بر سر زمین جلوهٔ توحید چون رسی
سر بر زمین حنیفی بگوید گزار شیخ

۳۸/۱۰/۶

دشعر ملکه

بېړۍ د ژوندانه مې ډوبېدو ته شوه نژدې
د سوی زړه نغمه مې سړېدو ته شوه نژدې

ترخې سیلۍ د هجر سخت چپاوور باندې راووړه
غوټۍ چې د امید مې غوړېدو ته شوه نژدې

په ښو سترګو ما ډېرې د زارو پیالې وڅښې
نور نه شي حوصله مې تنګېدو ته شوه نژدې

هم ما په صبر – صبر وزغمل ترخه غمونه
کاسه مې نور د صبر توییدو ته شوه نژدې

زما د حیا پېغله چې پړونی کښې وه پټه
ټیکری لرې کوی او لوڅېدو ته شوه نژدې

له خپلو غلیمانو انتقام اخیستنه غواړی
زما ماشومه مینه لویېدو ته شوه نژدې

د فکر ملغلره مې چې پټه وه ایرو کښې
داوزی له ایرو نه بهر کېدو ته شوه نژدې

«رفیعه!» نور د خپل واك ده او سپېنې، سپېنې وایي
د شعر ملکه مې ځوانېدو ته شوه نژدې
سرطان ۱۳۴۴

جهان دگر

چشم و ابرو را زبان دیگر است
تیر عابد را کمان دیگر است

نام مجنون نم مده از شور عشق
عشق ما را داستان دیگر است

قافله باشد روان اما خموش
چون جرس با کاروان دیگر است

دست دنیا کی عنان دل دهم
از قضا صاحب عنان دیگر است

از چه وز دنیا برم پند هنر
آخرت را ارمغان دیگر است

نیست مأوای موقت بیش دهر
منزل اصلی مکان دیگر است

ای حنیفی باخرد را در نظر
دان حساب آن جهان دیگر است

۳۸/۸/۱۸

ACKU

اوسنی مینه

اوسني مینه په غولولو کېږي ده
په ټګمارۍ فریب ورکولو کېږي ده
په زړه کېږي نه ده او ریښتینې نه ده
د زړه د پاسه لاس وهلو کېږي ده
له څو ګړیو زیات دوام نه لري
د قلم سر ته رسېدلو کېږي ده
اخلاص نه ده لباسي ده څېره
په غېږ نیولو، مچولو کېږي ده
بنیاد یې نشته او اساس نه لري
په سړک تللو په لاره تللو کېږي ده
حقیقي مینه، محبت نشته دی
بس شیطاني ده په . . . کېږي ده
په بې شرمۍ بې حیایي بنا ده
په بې دینۍ بې دینولو کېږي ده
حیا سره تل پکښې درک نه لري
تل د حیا بربادولو کېږي ده
افسوس «رفیعه !» په دې هسې مینه
چې بې شرمۍ او لوڅولو کېږي ده

٤٥/٥/٢٤

ACKU

حوادث

منم طفلی بدامان حوادث
دهانم بسته پستان حوادث
لب جوبار چشم نخل مژگان
بود سیراب گریان حوادث
نمیزادم الهی کاش هرگز
من از خیل اسیران حوادث
مبادا چون دل من خانه ویران
دل فردی ز بحران حوادث
ز خوبیها نبردم گرچه برخی
همیشه بوده ام خان حوادث
لبی نانی که باشد با ز شکرست
مرا در سفره وخوان حوادث

۱۳۳۸-۱۰-۱۶

ACKU

ترانه :

کلیوالتة

ستا په مټو کښې ده هر زور دی
کلیواله - کلیواله
وطن ستا په زیار سمسور دی
کلیواله - کلیواله

✿ ✿

د ستا عزم فرهادی دی
حوصله دې ده هره زیاته
هم دې کر هم لوا و لور دی
کلیواله - کلیواله

✿ ✿

ته که شپون یې که بزګر یې
که نجار که آهنګر یې
آباد کړی دې هر لور دی
کلیواله - کلیواله

✿ ✿

ودان شوی ستا په مټ دی
آباد شوی ستا په زیار دی

ACKU

که دې کلی که دې کور دی
کلیوا له - کلیوا له

په هر يوه باندې دې حق دی
هر وګړی ستا مرهون دی
پوروړی دې د پور دی
کلیوا له - کلیوا له

آفرین ستا په همت شه
«رفیع» ستا په غیرت وياړ دی
بل پورې ستا د مینې اور دی
کلیوا له - کلیوا له

آبدره ٤٥/٢/١٠

پیام مرحوم محمودی

در خواب شاعر

ای باد بهار عهد و پیمان
آ سوی مزار من خرامان
خاکی بکن از سرم بدامان
کن پاره ز فرقم گریبان
برگرد و ببر ز من پیامم
با یار بگو، بگو سلامم

من کشتهٔ خاطر تو ام گوی
من از چه دگر نه قاصرم گوی؟!
کین گونه بخواری دررُوم گوی
زین مرگ همیشه فاخرم گوی
بهر تو بگوشش این کلامم
با یار بگو، بگو سلامم

گو من نکشم گهی ندامت
از مردن خویش تا قیامت
خواهم ز برای تو شهامت
بادا سر زندگان سلامت
پائیز چو نکه دانی نامم
با یار بگو، بگو سلامم

آزاد شعر

پښتنه موروايي

ګرانه زويه چې په ناز مې لويولې!
زار، قربان مې درته ويل هره ګړۍ!

ځاريدم او تاويدم به تل له تا!
شپه او ورځ به مې بيداري تېرولې!

ستا په غم، غمجنه وم، په ښادۍ ښاده!
دا پوښتنه له ما وکړه: «څه د پاره؟»
ځواب دى دادى غوږ پرې و نيسه په غور:
«د دې د پاره چې با تورا او ننګيالى شې
لکه وو چې هماغسې شانې ته هم
د نيکه او د پلار نوم دى راژوندى کړې
لاس ته راولې به توره او مېړانه
پښتني برم، شوکت، شان او جلال بيا
نه له توپ، نه له ټوپک نه وويرېږې
هر ګوزار لره شې سدد سکندر ته
ټيټه و نه کړې غليم او حيل د دښمن ته
که څه هم د هلاکت او سر خطر وي
ځکه دا چې مېړنى که ظاهر ومري
مړى نه دى، دى ژوندى لکه چې ؤ

ليکن دومره وي چې ځای يې شي بدل
شي له سترګو څخه پټ او ځای يې زړه شي

او که تل تر تل ژوندی وي بې غيرته
مړ يې بو له د ژوندو په شمېر کښې نه دی

ژوند يې څه دی واړه شرم او پېغور دی
«له دې هسې ژوندونه مرګ دې سل ځل ښه»

دا ارزو، دا مې مطلب، دا مې مرام ؤ
ستا په ناز او په روزنه او خدمت کښې!

هم مې دا درته وصيت دی ګرانه زويه!
چې خلاف ښا يې ترې تګ و نه کړې ته!

او که ودې کړ خلاف له دې خبرو!
خپلې پې به در بل نه کړمه هېڅکله!

۱۳۴۲/۱/۳

ACKU

ای پله بین

شاد زی ای پله بین تا هست دور ارتجاع
پست شو با پلهٔ سنگین برای ارتفاع
پلهٔ سنگین اشیاء زانکه دارد ارتفاع
گرچه باشی موذی چون مکروب اندر اجتماع
میرسد روزی که باشد دور صدق و راستین!!!
هوشدار ای پله بین!!

باشی ای آقا بلی! چون بی اراده، بی ثبات!
زان بظاهر زنده ئی، اما بمعنی در ممات!
عزتت با لارود گیرم که در دور حیات!
کی بروز حشر یابی لیکن از پرسش نجات!
چند وجدانت نهی در زیر پا روی زمین!!!
هوشدار ای پله بین!!!

چون کمال دیگرت نبود برای ارتقاء؟!
میکنی برچاپلوسی یا تملق اتکاء!؟
میکنی کامت بهر نحو یکه پیش آید رواء!!
دامن با دارت همچون کور گیری از قفاء!!
میفتی در چه روی گر کور کورانه چنین!!!
هوشدار ای پله بین!!

کابل: ۱۳۴۵/۹/۷

ACKU

پله بين يار

په ښه ورځ کښې خودې هر يو وی شيرين، يار
که باطن يې هر څو تور وي ځان کړي سپين يار

بده ورځ ښه وي هر يو پرې امتحان شي
چې مې کوم يو دروغجن او کوم رښتين، يار

صادقان منافقان واړه معلوم شي
په ډاګه باندې ښکاره شي ظاهربين يار

همتي او، بې همت سره جلا شي
شي معلوم اپرچونست او پله بين يار

چې په بچه باندې هسک شي کشمير ويني
غوره نه کړي خود پرسته او خود بين يار

په ډاګه کښې يې غور کړه «رفيعه!»
تف لعنت په منافق او په لعين يار

دزدخانگی

خائن اندر خانهٔ ملت شده مسکن گزین
وه ازین خائن که باشد همچو مار آستین
خویش را از ما شمارد گرچه پیش آن و این
حرف خائن کی بود اما کلامی راستین

خانهٔ ما را کند تاراج دزد خانگی!!

از هیاهومی نترسد گوئی این دزد است کر
هرقدر دزد یده رفته گشته ماهر بیشتر
دزد دیدم هرکجا اما نه اینچو خیره سر
زانیء عیاش و رندو آزی و قاچاقبر !!

ای خوشا زین آشنای بدهوس بیگانگی!!

میکشد ازخانهٔ ملت طلاء و لاجورد!
او بخوردو ارو بخشت و بوجی بی خوف و نبرد
ما گرسنه سوی او بینیم دایم زرد،زرد
گر به ترقیدن نیاید از چه قلبی ما زدرد؟!!

میسزد با ناسپاسان گر شود دیوانگی!!

کارش این دزد دلاور روز روشن میکند
میخورد مرغ ومربا سخت فیشن میکند

ACKU

هرچه خواهد، زان خریداری به درجن میکنند
مصرف یکسال مارا نذر یك زن میکنند
واسف درچور وغارت این همه مردانگی!
او نه اینجا حیف سازد ثروت مارا و بس
بلکه بعد از عیش و نوش و ختم آمال و هوس
میفرستند لاجوردی راکه دزدیده سپس
جانب امریکه و آلمان برای روزی پس
دزد با دانش کند باید چنین فرزانگی!
خانهٔ ملت چنین گر چور وغارت میشود
لاجوردش دزدی و شهدش طهارت میشود
خون ایتام و گدا رنگ عمارت میشود
اعتلایش محض باور از عبارت میشود
همچو ملت را بود بهتر ازان بیخانگی!!
کابل: ۱۳٤٥/۹/۱٤

زړه قافیه ـ نوی شعر

دملت لاس

«بیا دې نوی شراب څښلی دی پوهیږې؟»

په «خیبر» دې اډولی دی پوهیږې؟

چې دې څوڅه پېسیدلې لکه ډول ده

رشو تو نه دې و هلی دی پوهیږې؟

ودان کړی دې چې کور ور باندې ځپل دی

ډېر کورونه دې لوټلی دی پوهیږې؟

بل کړلی، بل ریبلی، بل راوړی

تا غریب (!!) خو بس خوړلی دی پوهیږې؟

دا چې زیات دې اعتبار او اعتماد شو

جواهر دی تښتولی دی پوهیږې؟

څه که پاك دنوی مودلباس اغوندې

زړه او مغز دې ناولی دی پوهیږې؟

چې اوس لاس نه در رسیږی دومره لوړ یې

په بوټو دې لاس موښلی دی پوهیږې؟

دملت لاس به دې ونیسی له ستونی

آخر ټول درنه بوټلی دی پوهیږې؟

زه «رفیع» به تر څو شپږم ستا غدرونه

په ډاګه هر چا لیدلی دی پوهیږې؟

چینی‌های ناشکن

ای که داری آرزوی اعتلای این وطن!
زنده‌ات بوده همیشه گرچه خوار و بی چمن!
مرده‌ات شاید نیابد نیز کرباس کفن!
هیچگه خود را مزن با چینی های ناشکن!
هوش کن جان برادر مفت بندی می شوی!

ای که خواهی تا که باشی مرد پاک و راستگو!
دین ملی ات کنی ایفا بدان طرز نیکو
هوش کن غافل نباشی از رقیب تند خو!
کو ترا سازد به بیرحمی فدای آبرو!
زین سبب قربان خوی خودپسندی می شوی؟

ای که با خامه کشائی عقده های مردمان!
باز گوئی بی ریا همچون عیوب این و آن
پرده برگیری ز روی اختلاسات نهان
چهرهٔ حق را کنی در محضر مردم عیان؛
متهم بر افترا و ریشخندی می شوی!

ایکه با نشرت به خاین طعن ناکس میزنی!
ویکه با شعرت شرر برخار و برخس میزنی
این کسی را گفته و در گوش آنکس میزنی
تیشه ئی بر ریشه ات ای نخل نورس میزنی!
بازمین یکسان به جرم سربلندی می شوی!!

ACKU

پردی شول

ډېر ملګري، ډېر دوستان وو، ټول پردی شول

همصحبت او همدمان وو، ټول پردی شول

اخلاص او توریالی او همتی وو

خود ننګ یې لېدوران ؤ، ټول پردی شول

یو مې په هم پر بده ورځ را په کار نه شو

بس د ښې ورځې یاران وو، ټول پردی شول

که هر څو یې د وفا لاپې کولې

د جفا په لار روان وو، ټول پردی شول

د زړه مینه او اخلاص یې ټکی نه ؤ

خو په خوله کښې دلالان وو، ټول پردی شول

اوس شوم پوه چې د ډېر تکیه اېرچو نیست وو

هم دوکویه، هم ټګان وو، ټول پردی شول

ښې خوږې، پستې خبرې یې کولې

خو خوږوالی یې لبان ؤ، ټول پردی شول

اې «رفیمه!» دبا ور خلك ډېر کم دي

باوریان، بې باوران وو، ټول پردی شول

اقتباس از (نفحه) اثر دیگر شاعر

غول دبنگ

گر کاتب کم پایه بود عاجز و عاطل
یا پیادهٔ بی علم بود یك کمی جاهل
یا جاروکش پیر بود عضوك باطل
چندان نبود جای تأثر بتوای دل
افسوس بر آن غول دبنگیکه وزیر است

هر چند که مادون کند ابراز صداقت
ساعی بود کارکن و کان لیاقت
با آمرش ار نیست کمی تار رفاقت
گویند همه ساده اش و دیو حماقت
خوش آنکه خری باشد و امروز سفیر است

گر کار کند کاتب و سر کاتب و مامور
یا مرد اجیر یکه ز انظار بود دور
یا پیادهٔ کم پایهٔ بیچارهٔ مغفور
زیشان نشود هیچکسی راضی و مسرور
در وقت حساب آن همگی کار مدیر است

ACKU

له «سکروتێ» شخه‌چێ دشاعر بلاثردی:

دلیاقت په‌نامه

ماڤ بر خیانت لیدلی، دی دخدمت په نامه
درا ستکاریه په نامه، دصداقت په نامه

دی منل شوی په موبڕ، ڤ بر سرچپه حکمونه
دمسا وات په نامه، دعدالت په نامه

بو دی لایق بێ خولی دی، کسر معاش وی مدام
ترفیع هم نه‌ور کوی، بێ کفایت په نامه

بل نالایق نابوه دی، خوچا پلوسی کوی تل
تقدیر نامه هم اخلی، دلیاقت په نامه

بو مری دکار له لاسه خو خوك پری نه خبر بێ ی
بل هیڅ وخت کار نه کوی، دآمریت په نامه

بو تن هیڅ کار نه مومی تل سرگردان تاو بێ ی
بل شل کارونه کوی، دبشه قدرت په نامه

اوس تعصب ڤ یر شوی، اوس محا نجانی زیاته ده
شخصی اغراض کوی کار ملی وحدت په نامه

اوس غولول ڤ یر شوی، اوبس تظاهر ڤ یر شوی
چل او فریب تیر بێ ی، دمحبت په نامه

«رفیعه‌ا» وڤا ندێ مه‌حه لاره بارێکه بشکاری
چێ دێ دا نیسی بیانو دصیاست په نامه

٤٤/٧/٢٨

ACKU

یك پارچه شعر دری «رفیع»

کج قلم

کار امروز را به فردا مانده تأخیر میکند
کج قلم زین وضع نامطلوب تزویر میکند

زشت گویی، اخمه رویی مینماید در اول
چون برایش پول دهی آن وضع تغییر میکند

راه سهل و ساده را بس صعب و مشکل جلوه داد
وعدهٔ پول یافت آنرا صاف وهم قیر میکند

در نخستین کار را نا ممکن و ناشد بخواند
جیبش از پول پر شود «چاره و تدبیر» میکند

سعی دارد میتر اشد مشکلاتی را بـه کـار
زین عمل تا پول بدست آرد تأخیر میکند

در عریضه خورده گیری میکند در حرف، حرف
نکته ها را هم بزعم خویش تفسیر میکند

جامعه را میکند تخریب زین کردار زشت
خانهٔ خود را مگر آباد و تعمیر میکند

کج قلم را هرکسی بد گویدش همچون «رفیع»
هرکسی باشد ورا هم زجر و تحقیر میکند

د پاڅیز «حنیفی» یو پښتو شعر

لویه وینا

پاڅېږه ځلمیه چه وطن پر تاو دان دی
پاڅه او بیدار شه چه نن وخت د امتحان دی
ولې بې غم ناست یې شیرین عمر ستا روان دی
پوه شه د ټولنې ځراغونه د ځلمیان دی

پاڅېږه ځلمیه وظیفه خپله ترسره کړه
لویه وینا غوره کړه!

پاڅېږه ځلمیه! را روان د حق په لار شه
سر د قافلې شه لار ښوونکی شه بیدار شه
هر کله د حق او حق وېلو طرفدار شه
ټینګې ارادې کړه قهرمان د لوی ټینګار شه

پاڅېږه ځلمیه وظیفه خپله ترسره کړه
لویه وینا غوره کړه!

پاڅېږه ځلمیه! پاڅېدل د ځلمو کار دی!
نور نو په پردیو نازېدل و تا ته عار دی!
څو به دا سمسور هیواد ستا ترخاوري خوار دی؟!
څو به خپل ګنجونه یې ترخاوري په هر ښار دی

پاڅېږه ځلمیه! وظیفه خپله ترسره کړه!
لویه وینا غوره کړه!

ACKU

پا څیږه محلمیه! په پښتو ننګ او غیرت کوه
څیرشه لوی جهان ته ملا تړ د لوی همت کوه
وګټه یووالی تفرقی لره نفرت کوه!!
زه او ته نور مه وایه په مونږ باندی صحبت کوه!

پا څیږه محلمیه! وظیفه خپله ترسره کړه
لویه ویښا غوره کړه

پا څه د هیواد د خائنانو مخ ور تور کړه!
او د ظالمانو بد خواهانو بل په کور کړه
خپل وطن دې خلاص د بیرته پاتې او پیغور کړه
کړ که له پر دیو د بخشش او هم د پور کړه

پا څیږه محلمیه! وظیفه خپله ترسره کړه
لویه ویښا غوره کړه!

نېټه: ۲۲-۳-۱۳۴۵

فهرست

شمیر	عنوان	مخ
۱	سخن من	الف
۲	سر لیك	ه
۳	فریاد کارگران	۱
٤	دغریب اختر	۳
٥	بسراغ عاطفه	٥
٦	محکوم وایی	٦
۷	ای موترسر کاری	۸
۸	عیاش	۱۱
۹	نه غواړو	۱۲
۱۰	عزم من	۱۳
۱۱	څوکی	۱٥
۱۲	ګوره	۱٦
۱۳	مرادیوانه گویند	۱۷
۱٤	دیوال ته	۲۱
۱٥	دزدمعنوی	۲۲
۱٦	دادب غلمه	۲۳
۱۷	چیرته ځی	۲٤

شمیر	عنوان	مخ
۱۸	هوس ناصواب	۲۵
۱۹	هلته او دلته	۲۷
۲۰	زیر سقف دیگران	۲۸
۲۱	کراره کراری	۳۰
۲۲	دزړه سلا	۳۲
۲۳	ای قصر گادری	۳۳
۲٤	شراب	۳۵
۲۵	رښتیا	۳٦
۲٦	دنیا پرستان	۳۷
۲۷	الغیاث	۳۸
۲۸	از کجا کردی بگو؛	۳۹
۲۹	دغریب حال	٤۱
۳۰	تیزرانی وویرانی	٤۲
۳۱	لرې گرځه!	٤۳
۳۲	وطن	٤۵
۳۳	رنگین گلونه	٤٦
۳٤	راز معرفت	٤۷
۳۵	دشعر ملکه	٤۸
۳٦	جهان دگر	٤۹
۳۷	اوسنی مینه	۵۰
۳۸	حوادث	۵۱
۳۹	کلیوال ته	۵۲
٤۰	پیام مرحوم محمودی	۵٤
٤۱	پښتنه مور دوایی	۵۵

ACKU

شمیر	عنوان	مخ
٤٢	ای پلمه پین	٥٧
٤٣	پلمه پین یار	٥٨
٤٤	دزدخانګی	٥٩
٤٥	د ملت لاس	٦١
٤٦	چینی های نا شکن	٦٢
٤٧	پردی شول	٦٣
٤٨	غول د بنګه	٦٤
٤٩	د لیاقت په نامه	٦٥
٥٠	کج قلم	٦٦
٥١	لو یه و ینا	٦٧

ACKU

تصحیح و توضیح

از قارئین گرامی خواهشمندیم تا لطفاً قبل از مطالعه اغلاط ذیل طباعتی را تصحیح فرمایند:

صفحه (و) س۱۹: محای ـ ۷/۵: مرد ـ ۱۴/۶: زحمت ـ ۱۴/۸: بشوی ـ ۱۲/۱۱: لاش دی ـ ۱۳/۱۳: ندارم ـ ۲۱/۱۸: کنند ۱/۲۵: کشته ـ ۱۶/۳۰: هوهره ـ ۹/۳۲: سپینیدلی ۹/۳۵: مجلس ـ ۴/۴۰: پنجهٔ ـ ۱۰/۴۱: هیځ ـ ۶/۴۸: ته ـ ۱۲/۵۳: کلیواله ـ ۳/۶۳: اخلاصی ـ ۵/۶۳: یو مې‌هم په بد .

در صفحه (۱-۲) مراد از «کلانکار» و «ماستران» کار فرمایان است.

همچنین در اکثر صفحات یای مجهول «ې» بی موقع طبع گردیده است.

ناشر: افغان ملت
نمبر: نشریهٔ دوم
تعداد طبع: هزار نسخه
محل طبع: مطبعهٔ دولتی
تاریخ تدوین: عقرب ۱۳۴۵
تاریخ طبع: حوت ۱۳۴۵
رسام پشتی: نباغلی حبیب زی
حقوق طبع محفوظ است

PROPERTY OF ACKU 32768

افغان ملت

پارا گرافی از مقدمهٔ دری :

«این ناله ها با همه نارسائیها در تاریکترین دماغهاره برده و در سخت ترین دلها جا کردنی و گوشهای کری را و اکردنیست .

له پښتو سریزې څخه :

«زه باور لرم چې زمادادردونه دهیواد دټولو وګړو له دردونو سره مشترک دي، ښایي دیو ځي محدود دي طبقې له شخصي منافعو او استبدادي نظر یاتو سره ټکر وخوري ...»

شایقین گرامی میتوانند کتب ذیل را نیز از غرفهٔ افغان ملت و دیگر غرفه ها بدست آرند :

نفحه : از پاتیز حنیفی (د ۱۲ افغانی)
سکروټې ۰ از ح، رفیع (۲۰ »)

دولتي مطبعه

حبیب‌الله «رفیع»

پا[illegible] «حنیفی»